

Unio info]

nyhetsbrev nr. 5/2008

Kunnskap og kamp

Av Anders Folkestad, Unio-leiar

Kampen for kunnskap har vore kjernen i årets tariffoppgjer. Vi har kjempa med mange og ulike våpen: dokumentasjon, argumentasjon og kommunikasjon - og streik. Eit viktig utgangspunkt har vore at det lønner seg dårleg for den enkelte å ta lang utdanning i Noreg, særleg når ein utdannar seg for arbeid i offentleg sektor. Dette går ikkje dersom offentleg sektor skal levere topp kvalitet og hevde seg i kampen om kompetansen.

I somme tariffoppgjer nådde vi fram gjennom forhandlingar og mekling, og fekk resultat vi kunne gå for.

Men i kommunal sektor strekte ikkje argumentasjon og forhandlingar til. Her var det nødvendig med klassisk tariffkamp – streik. Arbeidsgjevarane trudde tydelegvis at dei kunne svikte store utdanningsgrupper ved å legge ut freistande agn til nokre få. Men Unio beit ikkje på. Arbeidsgjevarane undervurderte både solidariteten og strategien.

Heile Uniolaget har no med seg fersk streikeerfaring i bagasjen til komande tariffoppgjer. Også då står pengar og pensjon høgt på dagsordenen.

Ei stor takk til medlemmer og tillitsvalde for innsatsen, og god sommar.

Årets tariffresultat

Unio er tilfreds med at offentlig sektor fikk større sentrale tillegg enn konkurranseutsatt industri i årets tariffoppgjør. I tillegg oppnådde Unio flere delseiere som vil gi uttelling i neste års forhandlinger.

I oppgjøret for staten ble rammen på 6,2 prosent, og det ble gitt generelle tillegg fra 16.000 opp til 32.000 kroner. I tillegg ble det satt av 500 millioner kroner til sentrale justeringsforhandlinger, og 700 millioner til lokale forhandlinger.

Streiken mot KS

Fordelingen av pengene i oppgjøret i KS-området traff ikke Unios grupper. Av en totalramme på 6,3 prosent sentralt, ble rammen for skoleverket bare 5,4 prosent, mens de gjennomsnittlige sentrale lønstilleggene til høgskolegruppene var 3,2 prosent. Dermed var verken mindrelønnsutviklingen i skoleverket eller likelønnsutfordringene ivarettatt.

Da streiken ble avblåst etter 12 dager, inngikk Unio og KS en felles protokoll med klare forpliktelser som vil gi resultater:

- Vi har fått en forsikring om en god lønnsutvikling for Unios medlemmer. Et partssammensatt utvalg skal følge lønnsutviklingen og sikre at Unios medlemmer får en lønnsutvikling minst på nivå med øvrige grupper i kommunal sektor.
- KS og Unio står sammen i arbeidet med likelønn for utdanningsgruppene i kommunal sektor.
- Utdanning skal lønne seg slik at man kan rekruttere og beholde kompetent arbeidskraft som sikrer bedre tjenester innenfor skoler, barnehager, helse og kultur.
- 1,6 prosent ble avsatt til lokale forhandlinger, og tilleggene skal "flyte oppå" minstelønnsjusteringene som kommer i 2009.

For den enkelte ansatte kan det bety 10.000 eller mer i lønstillegg neste år.

Streik også i Oslo

Også i Oslo endte oppgjøret i streik. Oslo-streiken ble løst ved at partene kom til enighet om en ny protokoll.

Alle opp til lønnstrinn 44 fikk et generelt tillegg på 13.100 kroner, og fra lønnstrinn 45 ble det gitt et tillegg på 3,4 prosent. I tillegg er det satt av midler til sentral justeringspott og lokale forhandlinger. Rammen for oppgjøret i Oslo ble 6,4 prosent.

Konstruktivt i Spekter

Sett under ett har Unio fått et godt resultat for medlemmene. I innledende forhandlinger ble minstelønnsattsene i Spekter Helse justert 18.000 – 25.000 kroner. Videre ble det gjennomført lokale forhandlinger.

Deretter ble det gjennomført lokale forhandlinger som gav økte ubekvemstillegg, sterkere rett til fritak fra nattevakter etter fylte 55 år og helligdagstillegg fra klokken 12:00 onsdag før skjærtorsdag.

Kirkelig arbeidsgiver

Lønnsrammen for oppgjøret i KA ble 6,38 prosent. Det gis et generelt tillegg til alle fra 1. mai på 3,5 prosent. Ansatte i unormerte stillinger får ytterligere 1 prosent tillegg fra samme dato. Minstelønnsattsene følger i hovedsak KS-oppgjøret.

HSH-området

Forhandlingene innenfor HSH-området finner sted i august.

Sjekk ditt forbunds nettside for mer informasjon.

Utdanningsforbundet, Norsk Sykepleierforbund, Forskerforbundet, Politiets Fellesforbund, Norsk Fysioterapeutforbund, Norsk Ergoterapeutforbund, Universitet- og Høgskoleutdannedes Forbund, Presteforeningen, Det Norske Diakonforbund, Skatterevisorenes Forening.

- Et godt resultat for videre lønnskamp

- Unio har satt seg politisk i respekt gjennom streiken i kommunesektoren, fastslår Unio-leder Anders Folkestad.

I sum mener han årets tariffoppgjør ga et resultat som Unios medlemmer kan si seg tilfreds med. På alle tariffområder ble det en brukbar økonomisk ramme. Oppgjøret i staten fikk en utdanningsprofil. Slik ble det ikke i kommunene. Derfor var det nødvendig å streike for å forbedre resultatet. Unio og KS underskrev en protokoll (se side 1) som avsluttet streiken.

- Hvordan skal Unio gjøre løfter i protokollen om til resultater?

- Vi skal jobbe på bred front både politisk og overfor partene i arbeidslivet. Oppgjøret ga Unio en solid basis for arbeidet med likelønn. Kampen for at utdanning må lønne seg fortsetter. KS har forpliktet seg til å følge lønnsutviklingen for våre grupper nøye, og erkjent at statistikkgrunnlaget ikke er godt nok.

- Hvordan fortsetter arbeidet med pensjon?

- Oppgjøret ga oss et godt grunnlag for å få på plass pensjonsløsninger tilpasset utdanningsgruppene i oppgjøret neste år. Vi kommer til å jobbe hardt politisk og kan sette makt bak våre krav i og med at vi har streikerett.

- Vant Unio streiken?

- Vi innkasserer streiken som en seier, men vi må erkjenne at enkelte medlemmer ikke opplever det slik. Jeg tar kritikken på alvor, og tar den med i evalueringen av resultatet, organiseringen og kommunikasjonen

i streiken. Streikeapparatet vårt fungerte godt, men var ikke topp trent. Husk, dette var første gang Unio streiket. I fremtiden må vi skape bedre samspill mellom streikeapparatet og det ordinære organisasjonsapparatet. Streiken ga erfaringer som vil komme til nytte på alle tariffområder.

- Vi innkasserer streiken som en seier, sier Unio-leder Anders Folkestad

Hva syns du om innsatsen i streiken?

- Det ble langt ned svært mye godt arbeid av motiverte tillitsvalgte og engasjerte medlemmer.

- Klarte Unio å sende tydelige politiske signaler gjennom streiken?

- Ja, helt klart. Unio har satt seg politisk i respekt gjennom kommunistreiken. Det er imidlertid få som tar bølgen for en streik, men en streik er et tydelig signal om at noe er galt. Jeg er sikker på at Unios budskap er oppfattet. Dette var en streik for bedre kvalitet i offentlige tjenester i tillegg til å være en lønnskamp.

- Hvordan kom KS ut av streiken?

- Det er tegn i tiden som tyder på at kommunal sektor sliter med å leve opp til sitt samfunnsansvar. Dersom kommunesektoren ikke makter å ivareta sin oppgave som garantist for gode velferdstjenester til befolkningen, vil det kanskje bli sterkere sentral styring av viktige velferdsoppgaver.

Har årets oppgjør skjerpet eller svekket din tro på streik som virkemiddel for Unio?

- Synet på streik som et sterkt og nødvendig kampmiddel står fast. Samtidig må vi hele tiden jakte på strategier og virkemidler som kan supplere dette klassiske kampvåpenet.

AFP forhandles neste år

Løsningen i årets hovedtariffoppgjør innebærer at AFP er forhandlingstema i neste års mellomoppgjør. Unios krav er at AFP i offentlig sektor skal være like god som i dag. Unio har vært en pådriver for å sørge for at offentlig sektor unngikk en løsning identisk med privat sektor.

Utvalg bereder grunnen
Fram til neste års tariffoppgjør skal et partssammensatt utvalg se på både offentlig tjenestepensjon og AFP i offentlig sektor. Unio har streikerett på pensjon og AFP i 2009-oppgjøret.

For Unio er det viktig at det partssammensatte utvalget skal vurdere bl.a. forskjeller i pensjonsopptjening som kan knyttes til utdanningslengde, kjønn og deltidsarbeid.

Et ekspertutvalg la 19. mai fram en rapport som peker på at "offentlig sektor har relativt flere ansatte som er kvinner, som har lang utdanning og som jobber deltid." Dessuten skriver utvalget at "en del ansatte i offentlig sektor med lang utdanning vil finne det vanskelig å gå av ved 62 år på grunn av manglende pensjonsopptjening."

Dette er vesentlige hensyn å ta høyde for når AFP skal tilpasses ansatte i offentlig sektor.

Høyere utdanning
Ny AFP i privat sektor er dimensjonert slik at de som har jevn inntekt i 40 år kommer om lag likt ut. Det betyr at blant annet folk med lang utdanning kommer dårligere ut fordi mange av disse ikke klarer å nå 40 års opptjening før 62 år.

Offentlig sektor har en vesentlig høyere andel ansatte med høyere utdanning, og dermed kunne denne profilen rammet blant annet Unios grupper.

Deltid og besteårsregelen
AFP i privat sektor er et påslag på pensjonen som utbetales fra folketrygden. Ny folketrygd vil tillate tidligpensjon fra fylte 62 år. Men pensjonsutbetalingene reduseres dess tidligere man går av. Det ligger en begrensning i at man må ha opptjent minimum minstepensjon før man kan gå av med tidligpensjon.

Deltidsansatte blir særskilt utsatt når endringene i folketrygden slår inn. I dag gjelder "besteårsregelen", som sier at de 20 årene med best inntekt skal legges til grunn for pensjonsutbetalingene. Pensjonsforliket endrer dette slik at alle år teller likt. Dermed slår perioder med redusert arbeidstid kraftig inn i pensjonsopptjeningen. Det er særlig kvinner som jobber deltid.

Tjenestepensjonene
Hvordan ny folketrygd vil påvirke de offentlige tjenestepensjonene er ikke avgjort. Dette gjenstår å forhandle. De offentlige tjenestepensjonene har for eksempel kortere opptjeningstid og bruttoordning (pensjonsutbetalingene beregnes ut fra bruttolønn ved overgang til pensjonstilværelsen). AFP har også en annen utforming i de offentlige tjenestepensjonene enn AFP i privat sektor, og det kreves derfor at en ny AFP-ordning gis en tilpasset utforming for offentlig sektor.

Andre elementer i AFP

- AFP-ordningen i offentlig sektor skal legges om etter mønstret av omleggingen i privat sektor, noe som betyr en skal kunne kombinere arbeid og pensjon uten avkorting.
- AFP-påslaget beregnes i hovedsak som beskrevet i brevet fra statsministeren til Riksmeklingsmannen i forbindelse med oppgjøret i privat sektor. Den endelige tilpasningen og utformingen skal derimot ikke gjøres før i lønnsoppgjøret i 2009.
- Partene i offentlig sektor står fritt til å vurdere den endelige innretningen og utformingen av tonivåuttaket i lønnsoppgjøret i 2009.
- I arbeidet med å tilpasse offentlig tjenestepensjon til endringene i folketrygdens alderspensjon, skal det tas utgangspunkt i stortingsforliket av 26. mai 2005 der det står at "Tjenestepensjon tilsvarende to tredjedeler av sluttlønn i offentlig sektor (bruttoordninger) videreføres".
- Videre sier forslaget fra Riksmeklingsmannen at det skal sikres mot at en eventuell rask innfasing gir særlig uheldige utslag.

Unios krav til regjeringen

Unio har sendt følgende ti krav til regjeringens forslag til Revidert budsjett for 2008 og Kommuneproposisjonen for 2009:

1) Unio mener at finanspolitikken i 2008 bør stimulere til fortsatt press i arbeidsmarkedet og høy aktivitetsvekst. Svakere vekst i år enn i fjor gir rom for å fase inn mer oljepenger. Økt bruk av oljepenger og en noe høyere lønnsvekst må følges av en forsiktig rentesetting fra Norges Bank.

2) Unio krever at kommunesektoren styrkes med inntil 1 mrd kroner ut over regjeringens forslag i Revidert budsjett 2008 for å gi rom for styrket tjenestetilbud.

3) Unio er kritisk til den systematiske undervurderingen av lønnveksten i budsjettene. Dette gir statlige og kommunale sektorer mindre armslag enn det regjeringen sier den får.

4) Unio krever at kommuneøkonomien for 2009 styrkes med 1-2 mrd kroner ut over regjeringens forslag i Kommuneproposisjonen. Dette vil gjøre det mulig å innfri noen av Soria Moria-prioriteringene innen kunnskap, velferd og trygghet. Selv med regjeringens forslag for 2009, vil kommunesektorens frie inntekter neste år justert for demografiske utgiftsbehov ligge under nivået i 2005.

5) Unio krever at regjeringen foreslår konkrete tiltak som pålegger kommunene å øke lærertettheten. Innsatsen for videregående skole må trappes opp. Av de frie midlene må fylkeskommunene få en markert sterkere relativ vekst både i 2008 og 2009.

6) Unio støtter regjeringens innsats for full barnehagedekning. Vi krever økt satsing på rekruttering av førskolelærere og økt fokus på kvalitet og kompetanse i barnehagene.

7) Unio avviser en omlegging av finansieringsansvaret for fysioterapijenesten før det er samsvar mellom praksisomfang og avtalevolum for fysioterapeutene.

8) Unio er tilfreds med at kuttet i basisbevilgningene til de høyere utdanningsinstitusjonene i 2007 reverseres i Revidert budsjett med en halvårsvirkning på 143 millioner kroner. Vi forventer at dette er signaler som følges videre opp i 2009-budsjettet.

9) Unio støtter regjeringens forslag om 70 millioner kroner til klimaforskning.

10) Unio er kritisk til at det ikke er satt av ekstra midlert til drift i politidistriktene. Politibudsjettene for 2008 viser at midlene til drift er lavere enn i 2007 blant annet grunnet høye investeringer.

Agendaen høsten '08

Representantskapsmøte i Unio og Unio-konferansen

Unios representantskapsmøte og konferanse arrangeres 8. og 9. desember på Clarion Hotell Oslo Airport, Sør-Gardermoen. Saker som medlemsorganisasjonene ønsker behandlet, må være sendt Unio innen 15. august.

Frokostseminar

Den 3. september fra kl. 8.30 til 10.30 inviterer Unio og NHO til frokostseminar om internasjonalisering av utdanning og effekter på utdanning og arbeidsliv. Seminaret holdes på Elvebakken vgs, Vestre Elvebakke 1, Oslo. Påmelding innen 27. august til ij@unio.no

Hvileskjæret opphevet

Statsråd Tora Aasland kom nyleg med positive signal om at "hvileskjæret" for forskning og høgare utdanning ikkje lenger er aktuell politikk, og at målet om 3 prosent av BNP til forskning ligg fast.

- Dette er gode signal som no må følgjast opp i arbeidet med statsbudsjettet. Ein høgt kompetent arbeidsstyrke gjev Noreg ein sterk posisjon og legg grunnlag for gode offentlege tenestar, seier Unio-leiar Anders Folkestad.

Unio meiner regjeringa har tatt eit steg på vegen til å erkjenne kor viktig universitet og høgskular er, og at økonomien har vore for stram.

- Eg vil gi ros til Aasland, som har oppfatta bodskapet frå sektoren og har lagt kvileskjæret til side, avsluttar Folkestad.

Unio evaluerer streiken

Unios gjennomføring av hovedtariffoppgjøret for 2008 skal nå evalueres. Både prosess og resultat blir gjenstand for vurdering, og særlig vil Unio legge vekt på streikene i KS og Oslo.

Formålet er å være enda bedre forberedt neste gang ved å trekke mest mulig lærdom og erfaring ut fra hendelsene i 2008.

Det enkelte forbund får i oppdrag å gjennomføre en evaluering i egen organisasjon, og deretter samler Unio alle innspill til en samlet vurdering. Unio legger vekt på at tilbakemeldingene bør komme fra mange nivåer – både fra administrasjon, tillitsvalgte og også vanlige medlemmer.

Målet er at evalueringsprosessen skal peke fremover og munne ut i forslag om forbedringer.